



DOCTOR HABILITAT

Ion Ețcu

Biobibliografie



ACADEMIA DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI
INSTITUTUL DE STUDII ENCICLOPEDICE
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ CENTRALĂ „ANDREI LUPAN”

DOCTOR HABILITAT

Ion Ețcu

Biobibliografie

Chișinău, 2014

Lucrarea a fost recomandată spre publicare
la ședința Consiliului științific al Institutului de Studii Enciclopedice al AȘM,
proces-verbal nr. 2 din 05 februarie 2014

Coordonatori și redactori științifici:

dr. hab., prof. univ. Vasile Botnariuc

dr. hab., conf. univ. Aurelia Hanganu

Responsabil de ediție: dr., conf. univ. Constantin Manolache

Corector: Elena Pistrui

Bibliografie: Diana Cazacu

Copertă: Vitalie Pogolșa

Paginare digitală: Valeriu Oprea

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Doctor Habilitat Ion Ețcu : Biobibliografie / Acad. de Științe a Moldovei, Inst. de Studii Encicl., Bibl. Șt. Centrală «Andrei Lupan» ; coord., red. șt.: Vasile Botnariuc, Aurelia Hanganu ; bibliogr.: Diana Cazacu ; resp. de ed.: Constantin Manolache. – Chișinău : Institutul de Studii Enciclopedice, 2014 (Tipogr. «Foxtrot»). – 240 p.

100 ex.

ISBN 978-9975-4389-9-5.

016:[811.135.1+929]

D 61

Prezenta ediție este consacrată lingvistului și sintaxologului Ion Ețcu, care, la 21 aprilie 2013, și-a sărbătorit cea de-a 80-a aniversare a nașterii și 55 de ani de activitate științifico-pedagogică.

Reputatul profesor universitar Ion Ețcu este fondatorul școlii științifice în domeniul sintaxologiei românești.

Cartea este alcătuită din trei părți. În prima parte savanți de notorietate și discipoli exprimă opinii și atitudini de respect și grațitudine față de octogenar. Partea a doua cuprinde conferințele și comunicările prezentate în cadrul Simpozionului Științific Interuniversitar, organizat de Catedra științe umanistice și limbi moderne a UCCM. Partea a treia include bibliografia savantului, cu circa 200 de titluri.

© Institutul de Studii Enciclopedice, 2014

© Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan”, 2014

SUMAR

Prefață (Vasile BOTNARIUC, Aurelia HANGANU)	5
--	---

Partea I. CUVÂNT DESPRE COLEG

Profesorul Ion Ețcu – fondator al sintaxologiei și promotor fidel al principiilor filosofice în cercetarea lingvistică (V. BOTNARIUC, T. COTELNIC, E. BELINSCHI)	10
Ion Ețcu vir sapientissimus et professor illustrissimus (Anatol CIOBANU)	18
Profesorul Ion Ețcu, un distins savant și patriot al neamului (Ion DUMBRĂVEANU)	28
Singur în fața sintaxei (Vlad POHILĂ)	31
Întâlnire cu bonomia și cu exigența (Sabina CORNICIUC)	37
Profesorul Ion Ețcu: o viață dedicată studiului limbii (Maria COSNICEANU, Elena UNGUREANU)	38
Născut în zodia încercărilor (Teodor COTELNIC)	41
Savant cu o mare cuprindere sufletească (Anatol LENȚA)	52
Pentru libertate în gândirea filologică (Grigore CANTEMIR)	55
Spirit analitic și tinerețe a spiritului (Dumitru APETRI)	57
И. Еțку – один из представителей современной лингвистики, известный ученый, педагог (Елена СИПОТА)	58
O viață între oameni înțelepți (Tudor ȚOPA)	59

Partea II. SIMPOZIONUL ȘTIINȚIFIC INTERUNIVERSITAR.

CONFERINȚE ȘI COMUNICĂRI

Statutul semantic al actantului exprimat prin nume de persoană sau obiect în poziția de subiect al enunțului (Aurelia HANGANU)	64
Comunicarea publicitară: dimensiuni dialogale (Sabina CORNICIUC)	70
Dubla ipostază a traducătorului textului artistic drept fenomen cultural anabiotic în viziunea lingvistului Ion Ețcu (Petru DERESCU)	75
„Țesut viu”: prolegomene la o sintaxă a hypertextului (Elena UNGUREANU)	82
Contribuția lui Mihai Eminescu la filosofia dreptului (Ștefan MUNTEANU)	89
Concurența modurilor din perspectiva modalității (Emilia OGLINDĂ)	101
Tendențe actuale ale cercetării școlare la limba și literatura română în liceu (Grigore CANTEMIR, Svetlana TIMCIUC)	109
Efecte pragmatice ale unor elemente morfologice orale în textul publicistic românesc (Viorica MOLEA)	129

Complementul circumstanțial de modalitate și propoziția subordonată circumstanțială de modalitate: între existență și inexistență (Gheorghe COLȚUN)	135
Noile tehnologii – element necesar ale unei lecții calitative și productive (Elena CEPRAGA)	141
Implementarea ghidului de terminologie medicală în procesul de formare a specialistului medical (Ludmila BOTNARCIUC, Ala MANOLACHE, Nadejda HORNET)	150
Implementarea curriculumului <i>Comunicare și psihologie medicală</i> în procesul de formare a specialistului medical (Ludmila BOTNARCIUC, Ala MANOLACHE, Nadejda HORNET)	155
The functions of code switching in esl classroom (Ina SILNIC)	159
Considerații privind evoluția semantică a unor lexeme din limba română (Tamara BOICO)	164
Aspecte ale enunțului în literatura de specialitate (Angela LANGA, Eugenia DODON)	170
Unele considerații cu privire la raportul sintactic mixt (Adela NOVAC)	179
Aspecte ale tematizării în textul științific studentesc (Elena VARZARI)	184
Valorile expresive ale verbului (Nina BUIMESTRU)	189
Infinitivul autoprosopic și eteroprosopic după verbele de mișcare (pe material francez-român) (Natalia CELPAN-PATIC)	194
Изменения в синтаксическом строе современного русского языка (на материале художественных дискурсов) (Елена СИРОТА)	200
О способах преодоления трудностей межкультурного общения в процессе обучения на английском языке (Микаэла ЦАУЛЯН, Валерия МАЛАВСКА)	207
Звертання як один із засобів відображення індивідуальної мовної картини світу Олександра Олеся (М. Туницькая)	214
Родной язык молдавской колонии – результаты исследования анкетных данных (Kamila M. WIELGOSZ)	222

Partea III. BIBLIOGRAFIE ȘTIINȚIFICĂ

Monografii	230
Dicționare, manuale	230
Studii și articole științifice	231
Redactare	238
Personalia	239

Prefață

La 21 aprilie 2013, inconfundabilul lingvist și sintaxolog Ion Ețcu a atins venerabila vârstă de 80 de ani, o dată importantă din viața acestui Mare cărturar și savant de factură europeană, care a iubit și iubește cu toată ființa Limba Română, a cărei fascinantă bogăție și frumusețe l-a vrăjit și captat încă din fragedă copilărie. Astfel, copilul și adolescentul Ionel de timpuriu și-a intuit destinul fiind îndemnat mereu de Bunul Dumnezeu să-și iubească, să îmbrățișeze și să valorifice ulterior cu rafinament și pasiune datinile, tradițiile, inclusiv *cartea* și *graiul* românesc – o autentică „comoră în adâncuri înfundată”, un „șirag de piatră rară pe moșie revărsată”. Apoi urmează perioada studiilor universitare, când studentul Ion Ețcu conștientizează pe deplin că inteligența presupune muncă asiduă, muncă sistematică cu cartea, care oferă șansa unică de a asimila temeinic, dar și creator moștenirea ce ne-au lăsat-o înaintașii. Astfel, prof. I. Ețcu încă de pe băncile universității a ajuns să fie un neobosit, dar și un fidel explorator al Galaxiei Gutemberg.

De remarcat că prof. Ion Ețcu este un nume bine cunoscut și apreciat atât în Basarabia și România, cât și în spațiul ex-sovietic (Ucraina, Federația Rusă, Țările Baltice, Georgia ș.a.).

Munca de cercetare a lingvistului Ion Ețcu a fost canalizată în varii domenii, abordând temerar și temeinic diverse sfere ale lingvisticii, cum ar fi: gramatica, stilistica, lingvistică generală, cultura vorbirii, traductologie, ortoepie și ortografie, sociolingvistică, psiholingvistică, lexicologie și lexicografie etc. Însă domeniul cel mai îndrăgit de cercetare, în care remarcabilul cercetător Ion Ețcu s-a afirmat în totala deplinătate a forțelor creatoare, este totuși sintaxa și sintaxologia limbii române, cărora le-a consacrat pe parcursul anilor un număr impunător de studii fundamentale și, indiscutabil, cele trei monografii de referință, care reprezintă și o nouă epocă în gândirea sintaxologică românească. Meritele savantului Ion Ețcu în domeniul sintaxei și sintaxologiei sunt practic imposibile de contestat, pentru că până astăzi dlui este unicul sintaxolog și cel mai de seamă din Republica Moldova și România, care a reușit să revoluționarizeze

modul de gândire și de interpretare a unităților fundamentale sintaxologice românești. Și încă ceva important se cere a fi airmat despre acest eminent savant și pedagog de vocație, care, fără a exagera cât de cât, poate fi considerat o adevărată somitate a științei lingvistice/sintaxologice românești. Vorba e că în cei 55 de ani de activitate științifică prodigioasă Domnia Sa a reușit să coboare judicios și cu suficientă consecvență în profunzimile fascinante ale logosului/cuvântului românesc, reușind să inventarieze și să exploreze savuros și cu competență neordinară tărâmul/lumea structurilor sintagmatice și paradigmatică ale limbii române. Astfel, sintaxologul Ion Ețcu a reușit să dea viață unor pagini de o certă valoare privind mecanismul de funcționare al limbii române, cât și modalitățile de structurare sintaxologică a unităților discursive. Reputatul lingvist a reușit, de asemenea, să regândească și să propună un nou concept/ o nouă viziune privind structurarea și descrierea unităților fundamentale sintaxologice în limba română. Potrivit concepției prof. Ion Ețcu, sistemul sintaxologic general românesc se constituie nu din 2 subsisteme (din propoziția monomembră și cea bimembră), ci din 12 modele structurale, adică din 12 subsisteme individuale. Categoria părților de propoziție esențiale, fundamentale și deci principale este reprezentată nu doar de subiect și predicat, ci de o suită de actori fundamentali/esențiali, ce iau parte nemijlocit la constituirea tuturor propozițiilor-sistem (S+P; S+P+Cd; S+P+Ct; S+P+Cl; S+P+Cînd; S+P+A etc.).

Drept confirmare, a celor enunțate mai sus, vom prezenta opinia acad. S. Berejan despre sintaxologul Ion Ețcu, care, *„de timpuriu, a vădit înclinații deosebite spre teoretizare, spre filozofia limbajului și metodologia lingvistică. A fost primul dintre lingviștii din Republica Moldova care a popularizat în publicațiile sale dihotomiile saussuriene [...] și pe baza lor a promovat cu consecvență delimitările indispensabile pentru știință dintre planurile ontologic și gnoseologic dintre general și individual, dintre formă și substanță, fenomen și esență. A promovat de asemenea caracterul de sistem al limbii, teoria limbii, a relațiilor dintre ele, pe axele paradigmatică și sintagmatică”* (S. Berejan).

Cercetătorul Ion Ețcu a reușit să realizeze o galerie de lucrări fundamentale pentru lingvistica românească, care, deși *„de proporții relativ mici”* sunt totuși *„strălucitoare prin originalitate și profunzime”,* sunt *„dense și interesante, clare și ponderate, în care ineditul și erudiția își dau întâlnire cu sobrietatea și concizia, cu lapidarul și plasticitatea”* (T. Cotelnic).

Prezenta carte cu genericul „Profesorul Ion Ețcu la aniversarea de 80 de ani de la naștere” este alcătuită din trei părți. În prima parte, *Cuvânt despre coleg* sunt incluse opiniile, aprecierile, considerațiile și cuvintele de aleasă prețuire și grațitudine aduse irepetabilului sintaxolog și profesor Ion Ețcu de către savanți și profesori de notorietate, colegi și discipoli fideli, care și împărtășesc, dezvoltă și promovează ineditul și originalul concept sintaxologic. Partea a doua însumează articole științifice ale profesorilor și colaboratorilor de la Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova, Institutul de Filologie al AȘM și de la alte universități din Republica Moldova (USM, UPS „Ion Creangă”, US „Alec Russo” din Bălți, ASEM etc.), care au fost prezentate în cadrul Simpozionului Științific Național organizat cu prilejul jubileului de 80 de ani de la naștere a profesorului universitar Ion Ețcu de către Catedra ȘULM și Rectoratul UCCM în luna aprilie 2013. Materialele inserate în această ediție sunt consacrate diverselor aspecte și domenii de investigare, printre care merită a fi remarcate următoarele: lingvistică generală și romantică, sintaxă și sintaxologie, gramatică, semantică, traductologie, derivatologie, lexicologie, lexicografie, politici educaționale, comunicare și limbaj etc. Partea a treia include bibliografia savantului I. Ețcu, ce cuprinde circa 200 de titluri.

Dr. hab., prof. univ. **Vasile BOTNARCIUC**,
dr. hab., conf. univ. **Aurelia HANGANU**